

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 490/2014-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť Slovenského rybárskeho zväzu – Mestskej organizácie Piešťany, Lipová 70/10, Piešťany, zastúpenej advokátom JUDr. Daliborom Kuciaňom, Nitrianska 5, Piešťany, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 469/2008, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Slovenského rybárskeho zväzu – Mestskej organizácie Piešťany na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 469/2008 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Slovenskému rybárskemu zväzu – Mestskej organizácii Piešťany p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré j e Okresný súd Piešťany p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Piešťany j e p o v i n n ý uhradiť Slovenskému rybárskemu zväzu – Mestskej organizácii Piešťany trovy konania v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet právneho zástupcu JUDr. Dalibora Kuciaňa, Nitrianska 5, Piešťany, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. októbra 2013 doručená sťažnosť Slovenského rybárskeho zväzu – Mestskej organizácie Piešťany (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Daliborom Kuciaňom, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 469/2008.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že 27. mája 2008 podal [REDAKOVANÉ] na okresnom súde návrh, ktorým sa od sťažovateľa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia v sume

10 674,30 € s príslušenstvom. Podľa tvrdení sťažovateľa v celom 64-mesačnom (ku dňu podania sťažnosti, pozn.) konaní bol okresný súd nečinný, vo veci nariadil iba jedno pojednávanie a rozhodoval o oslobodení navrhovateľa od súdnych poplatkov. Podľa názoru sťažovateľa takýmto konaním okresného súdu dochádza k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote. Sťažovateľ uvádza, že nevyužitie iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu základného práva alebo slobôd sťažovateľovi účinne poskytuje, odôvodňuje tým, že predsedníčka okresného súdu mala vedomosť o existencii prieťahov už v septembri 2011, ktoré aj priznala vo vyjadrení podanom ústavnému súdu k sťažnosti navrhovateľa [REDACTED] [REDACTED] vedenej pod sp. zn. III. ÚS 481/2011 a vyžadovanie podania sťažnosti od sťažovateľa by bolo príliš formalistické.

3. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 469/2008 bolo porušené jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94 €.

4. Ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 490/2014-11 z 10. septembra 2014.

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 801/14 z 20. novembra 2014, v ktorom uviedol chronologický prehľad úkonov vykonaných vo veci konajúcimi sudcami a vyšším súdnym úradníkom. V ďalšej časti svojho vyjadrenia predsedníčka okresného súdu uviedla:

„Pokiaľ v konaní došlo k prieťahom tieto boli spôsobené zataženou sudcov, konajúcich vo veci, a potrebou v pridelených veciach konať podľa poradia nápadu, preto bezprostredne po podaní veci na súd neboli vykonávané úkony vo veci, nakoľko sudcovia konali v skôr pridelených veciach. Prieťahy tak vznikli objektívnymi okolnosťami, ktoré

nebolo možné riešiť ani zmenou organizácie práce na súde z dôvodu zataženosti celého súdu.

V ústavnej sťažnosti namietanej absolútnej neistote sťažovateľa (odporcu) s ohľadom na neúmernú dĺžku konania, si dovoľím poukázať na skutočnosť, že odporca sa o predmetnom konaní dozvedel až 25. 09. 2013, kedy si prevzal návrh s prílohami spolu s predvolaním na termín pojednávania. Pred 25. 09. 2013 sťažovateľ (odporca) nemal vedomosť o prebiehajúcom konaní a po tomto dátume boli úkony vykonávané plynule a bez prieťahov, pričom na druhom pojednávaní bolo vo veci rozhodnuté v prospech sťažovateľa (odporcu), pričom rozsudok vo veci samej je právoplatný dňom 25. 06. 2014, nakoľko navrhovateľ podal odvolanie len voči rozhodnutiu o náhrade trov konania. Sťažovateľovo (odporcovo) ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nemohlo byť porušené, keďže sa o konaní dozvedel až 25. 09. 2013, pričom jeho právna neistota ohľadom výsledku konania trvala len do 25. 06. 2014, kedy bolo vo veci samej právoplatne rozhodnuté.“

V ďalšej časti svojho vyjadrenia predsedníčka okresného súdu poukázala na nedostatočné personálne vybavenie súdu sudcami od jeho obnovenia od 1. januára 2008, zataženosť sudcov v prerokováanej agende a potrebu vybavovať pridelené veci podľa poradia nápadu s prihliadnutím na veci prednostné.

V závere svojho vyjadrenia poukázala na existenciu systémových nedostatkov v oblasti spravodlivosti a dlhodobému neobsadeniu okresného súdu dostatočným počtom sudcov. Zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednanie svojej veci v primeranej lehote.

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Zo sťažnosti a vyjadrení účastníkov vyplýva, že predmetná vec o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 10 674,30 € s príslušenstvom bola meritórne rozhodnutá 5. marca 2014, pričom rozsudok vo veci samej sa stal právoplatným 25. júna 2014.

Navrhovateľ podal odvolanie len voči rozhodnutiu o náhrade trov konania, o ktorom Krajský súd v Trnave dosiaľ nerozhodol.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: a) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, b) správanie účastníka súdneho konania a c) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu [povahu veci v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02)].

a) Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, základným konaním na okresnom súde bolo konanie o zaplatenie 10 674,30 € s príslušenstvom, resp. vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom sťažovateľ mal v konaní postavenie odporcu. Prieťahy v konaní na okresnom súde namietal sťažnosťou podanou ústavnému súdu aj navrhovateľ v konaní. Ústavný súd poznamenáva, že posudzovaná vec patrí po právnej stránke k štandardnej agende všeobecných súdov a existuje k nej stabilizovaná judikatúra. Skutková zložitosť prípadu nebola preukázaná. Dĺžka konania vo veci, ktorá bola na jednom stupni (na okresnom súde 6 rokov) je z ústavného hľadiska neakceptovateľná.

b) Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Správanie účastníka konania môže súd zbaviť zodpovednosti za prieťahy v konaní, len ak dôsledkom správania účastníka je spomalenie postupu konania. V danom prípade sťažovateľ nijakým spôsobom neprispel k dĺžke konania, v ktorom bolo úlohou okresného súdu rozhodnúť o vydaní bezdôvodného obohatenia.

c) Okresný súd vo veci právoplatne rozhodol po 6 rokoch od podania návrhu. Ústavný súd uvádza, že po zmene zákonného sudcu bol prvý úkon vo veci vykonaný po viac ako 3 rokoch od podania návrhu a z celej dĺžky konania predstavovalo zisťovanie podmienok a následné rozhodnutie o oslobodení navrhovateľa od súdnych poplatkov obdobie od 26. septembra 2011 do 17. júla 2013. Prvé pojednávanie vo veci sa na okresnom súde uskutočnilo 9. decembra 2013, teda po viac ako piatich rokoch od podania návrhu. Pojednávanie bolo odročené na 5. marec 2014. Na tomto pojednávaní po pripojení ďalších dvoch spisov okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom, ktorý sa stal právoplatným 25. júna 2014.

13. Na základe uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že postoj okresného súdu k právnej neistote sťažovateľa tak, ako ho formuloval vo svojom vyjadrení (pozri bod 5 sťažnosti), v žiadnom prípade neobstojí a v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

14. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

15. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

16. Sťažovateľ žiadal, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 6 000 €. Ústavný súd uložil povinnosť okresnému súdu zaplatiť sťažovateľovi sumu 3 000 €.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti.

Berúc do úvahy celkovú dĺžku konania do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a zohľadňujúc okolnosti daného prípadu dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 3 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

17. Sťažovateľ tiež žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to, že v čase konania a rozhodovania ústavného súdu bolo napadnuté konanie na okresnom súde právoplatne skončené vo veci samej, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať okresnému súdu konať vo veci.

18. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Daliborom Kuciaňom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to v sume 275,94 €, tak ako si ju uplatnil aj samotný sťažovateľ. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2015